
Politike cjeloživotnog učenja i dopunska isprava o studiju

*Prepoznatljivost hrvatskih kvalifikacija na međunarodnom tržištu rada:
Dopunska isprava o studiju*

Hotel Dubrovnik, 11. prosinca 2012.

TEME PREZENTACIJE

- Uvod
- Cjeloživotno učenje i Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)
- Dopunska isprava o studiju (DIOS)
- Rezultati ankete o provedbi DIOS-a

Uvod

- ET 2020 ciljevi za razdoblje 2012.-2014.
- Rad na 13 prioriteta:

- 1. Strategije cjeloživotnog učenja;**
- 2. Europski instrumenti povezivanja;**
3. Mobilnost radi učenja;
4. ...

Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes

- U novom strateškom dokumentu *Promišljanje obrazovnih aktivnosti: ulaganje u vještine za bolje društvene i ekonomske učinke*, Europska komisija poziva na stvaranje Europskog prostora za vještine i kvalifikacije koji će pridonijeti priznavanju i razumjevanju obrazovnih kvalifikacija.

Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes

- Istaknuto je da pristup temeljen na ishodima učenja nije istinski zaživio, ističe se važnost ključnih kompetencija za LLL, potiče se jačanje suradnje i koordinacije dionika u području obrazovanja i daljnje jačanje i povezivanje postojećih instrumenata koji potiču priznavanje i prepoznavanje kvalifikacija, prenosivost kvalifikacija te akademsku i radnu mobilnost: **EQF, ECTS, DS.**

Cjeloživotno učenje i Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)

Europski instrumenti povezivanja:

- ❑ Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (EQF);
- ❑ Kvalifikacijski okvir Europskog prostora visokog obrazovanja (QF – EHEA)

Cjeloživotno učenje i Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (EQF)

- Alat za prepoznavanje i razumijevanje kvalifikacija između različitih kvalifikacijskih okvira
- 2008. Preporuka Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi EQF-a
- Komplementarnost s Europass-om
- Olakšava vrednovanje informalnog i neformalnog učenja
- Obuhvaća sve razine obrazovanja, 8 referentnih razina

Cjeloživotno učenje i Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)

Kvalifikacijski okvir Europskog prostora visokog obrazovanja
(QF – EHEA)

- 2005. Ministarsko priopćenje iz Bergena
- 3 prioriteta:
  - struktura studija - 3 razine visokog obrazovanja;
  - osiguravanje kvalitete;
  - priznavanje (ECTS, DS, Europass, priznavanje inozemnih visokoobrazovnih kvalifikacija).
- Ishodi učenja, Dublinski deskriptori
- 2010. proglašen Europski prostor visokog obrazovanja

Cjeloživotno učenje i Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)

- Upravo je HKO, u skladu s prioritetima ET 2020, instrument kojim se uređuje sustav cjeloživotnog učenja u Republici Hrvatskoj
- HKO obuhvaća sve oblike učenja – formalno, neformalno i informalno, koji se odvijaju tijekom cijelog života pojedinca.

Cjeloživotno učenje i Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)

HKO reformska uloga:

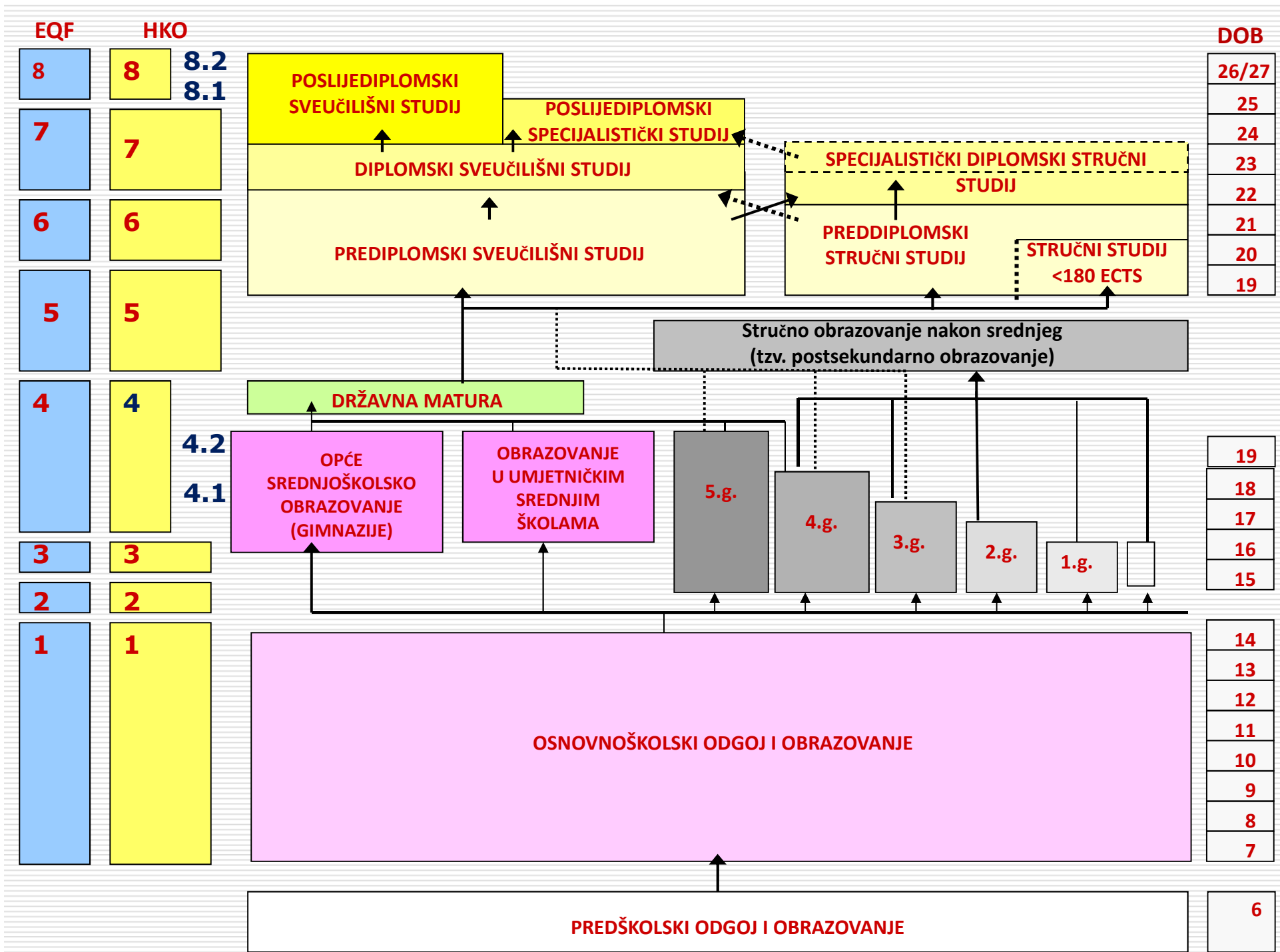
- Uređuje cjeloviti sustav kvalifikacija u Hrvatskoj – pokriva **cijelu obrazovnu vertikalnu**;
- Kvalifikacije su temeljene na ishodima učenja i opisane **mjerljivim pokazateljima** odgovarajuće razine (deskriptori);
- Jasno prikazivanje kvalifikacija i njihovo **povezivanje** s EKO-m i QF-EHEA-om;
- Jača se sustav **osiguravanja kvalitete** kroz standardizaciju procedura i postupaka te uspostavljanje jasnih kriterija i standarda za sve vrste učenja (formalno, neformalno i informalno);
- Promovira **partnerstvo** s ključnim dionicima, a posebice kroz povezivanje obrazovanja i tržišta rada.

Zakonom o HKO-u

---

1. uspostavlja se Hrvatski kvalifikacijski okvir;
2. uređuje primjena te uloga i nadležnosti dionika;
3. kriteriji i procedure ulaska u HKO Registar;
4. povezivanje HKO-a s EKO-m i QF-EHEA-om te, posredno, s nacionalnim kvalifikacijskim sustavima drugih zemalja.

EQF	HKO	HKO
8	8	8.2 8.1
7	7	
6	6	
5	5	
4	4	4.2 4.1
3	3	
2	2	
1	1	

DOB
26/27
25
24
23
22
21
20
19
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6

Zakon o HKO-u

Primjena HKO-a

- ❑ Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala – strateško, dionički sastavljeno tijelo koje osniva Sabor RH (čl. 10)
- ❑ Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije – koordinacija primjene i razvoja HKO-a (čl. 11.)
- ❑ Sektorska vijeća (čl. 12.)

Zakon o HKO-u

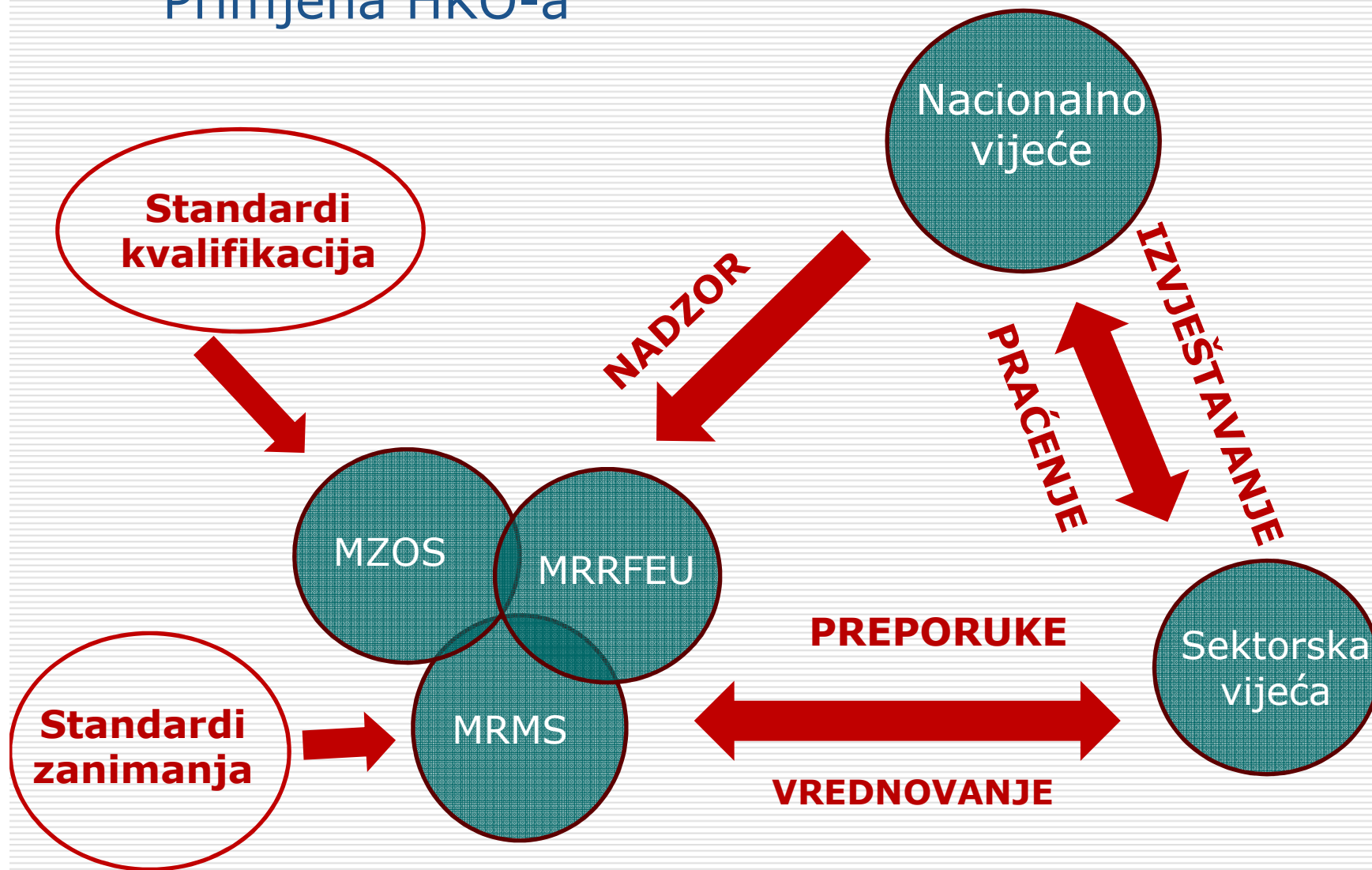
Primjena HKO-a

INSTITUCIONALNI OKVIR

Razina sadržaja	Razina politika
sektorska vijeća	Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala

Izvršna razina
ministarstvo nadležno za obrazovanje i znanost
ministarstvo nadležno za rad
ministarstvo nadležno za regionalni razvoj
Stručne agencije

Zakon o HKO-u Primjena HKO-a

RAZINA

8.2
8.1
7.2
7.1
6
5.2
4.2
4.1
3
2
1

Pojoprivreda, prehrana i veterina
Šumarstvo i drvna tehnologija
Geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija
Tekstil i koža
Grafička tehnologija i audio-vizualna tehnologija
Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija
Elektrotehnika i računarstvo
...
Osobne i druge usluge
Umjetnost
Matematika, fizika, geoznanosti, kemija, biologija
Temejne tehničke znanosti
Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika
...
Sigurnost, obrana i zaštita
Filologija
Interdisciplinarna

**Sektorska vijeća
(sektorski stručnjaci i dionici)**

PROFIL

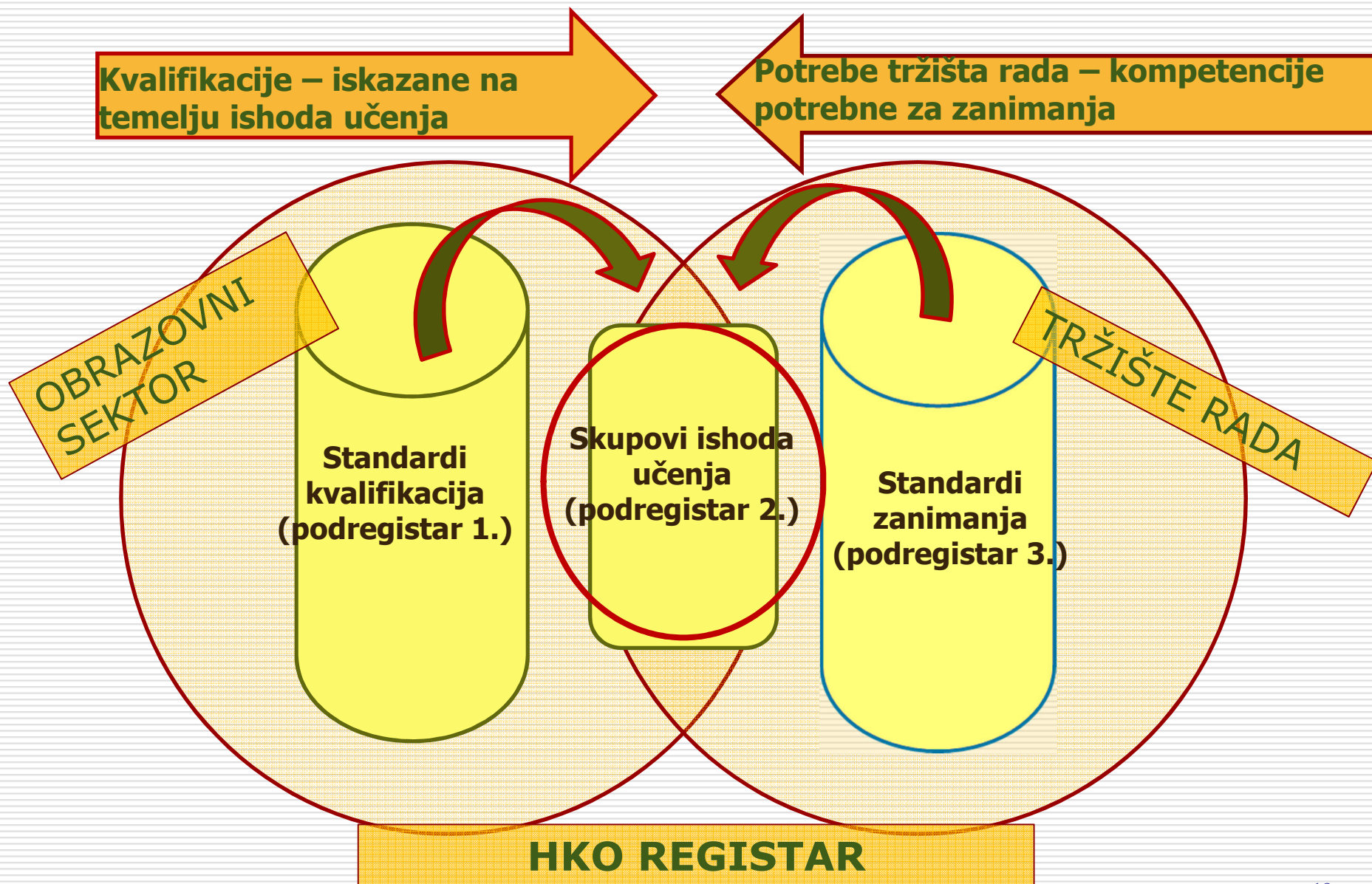

Zakon o HKO-u

Osiguravanje kvalitete primjene HKO-a

- Registar HKO-a (čl. 13., čl. 14.)
- Vrednovanje skupova ishoda učenja - priznavanje prethodnog učenja (čl. 15.)

Povezivanje HKO s meta-okvirima

- Izvješće o povezivanju HKO-a s EKO-m i QF-EHEA-om te, posredno, s nacionalnim kvalifikacijskim sustavima drugih zemalja.

Dopunska isprava o studiju

- standardizirani obrazac zajednički izradili: Europska komisija, Vijeće Europe i UNESCO-CEPES
- prihvaćena u državama potpisnicama Lisabonske konvencije o priznavanju inozemnih visokoobrazovnih kvalifikacija na području Europe
- od 2004. uvrštena u portfelj Europass

Dopunska isprava o studiju

KORISNOST ZA STUDENTE:

- opisuje studentsku akademsku karijeru na razumljiv način što omogućava lakši nastavak studija te priznavanje u inozemstvu;
- precizno opisuje **ishode učenja** stečene na studiju što povećava mogućnosti zapošljavanja.

Dopunska isprava o studiju

- ❑ KORISNOST ZA VU:

- ❑ olakšava postupak priznavanja - povećava transparentnost kvalifikacija;
- ❑ štiti nacionalnu/institucionalnu autonomiju obrazovnog sustava nudeći istovremeno zajednički okvir koji je prihvaćen diljem Europe;
- ❑ promiče donošenje informiranih odluka o kvalifikacijama koje je moguće razumjeti u drugom obrazovnom sustavu;
- ❑ povećava vidljivost VU izvan zemlje;
- ❑ promiče zapošljivost njihovih diplomanata na nacionalnoj i međunarodnoj razini;
- ❑ skraćuje administrativno vrijeme utrošeno na odgovaranje o sadržaju kvalifikacija.

Dopunska isprava o studiju

KORISNOST ZA POSLODAVCE:

- olakšava odabir potencijalnih zaposlenika;
- omogućava prepoznavanje razine obrazovanja;
- jasno prikazuje provjerene ishode učenja.

Dopunska isprava o studiju i kvalifikacijski okviri

- ❑ Prema Preporuci Vijeća i Parlamenta o uspostavi Europskog kvalifikacijskog svi dokumenti iz Europass portfelja za kvalifikacije koje se stječu od 2012. trebaju sadržavati jasnu poveznicu (preko nacionalnog kvalifikacijskog okvira) s odgovarajućom razinom u EQF-U.
- ❑ U slučaju DIOS-a to znači da se prikazuje smještaj pojedine kvalifikacije unutar nacionalnog kvalifikacijskog okvira i EQF i QF-EHEA.
- ❑ Također u posljednoj cjelini (br. 8) gdje se opisuje nacionalni sustav obrazovanja potrebno je opisati i nacionalni kvalifikacijski okvir (ukoliko je usvojen)

Dopunska isprava o studiju u RH

- Od 2007. propisano je da se dopunska isprava o studiju izdaje automatski studentima nakon završetka „bolonjskih“ studija na hrvatskom i engleskom jeziku bez naplate. Minimalni sadržaj je zakonski propisan (Pravilnik o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju), a o samom izgledu odlučuju visoka učilišta.
- 2008. Ministarstvo izdalo brošuru Dopunska isprava o studiju- Upute, pravila i ogledni primjerci. Upute detaljnije od Pravilnika te predstavljaju minimalni standard hrvatske dopunske isprave o studiju (u tijeku revizija)

Dopunska isprava o studiju u RH

DIOS sadrži:

- **1. podatak o nositelju diplome** (ime i prezime, datum i mjesto rođenja, matični broj studenta);

- **2. podatke o stečenoj kvalifikaciji** (naziv obrazovne kvalifikacije na hrvatskom jeziku i jeziku na kojem je stečena, glavna područja studija, naziv i podatke o pravnom statusu visokih učilišta koja izvode studijske programe, kojim je aktom odobren studijski program, te naziv i podatke o pravnom statusu visokih učilišta koje izdaju kvalifikacije, jezik na kojem je studij izveden);

Dopunska isprava o studiju u RH

- DIOS sadrži:

- **3. podatke o razini kvalifikacije** (razina kvalifikacije, trajanje studija, potrebna razina obrazovanja za pristup studiju);

- **4. podatke o sadržaju i rezultatima dobivene kvalifikacije** (načine izvođenja studija, **ishode učenja**, osnovne podatke o tijeku studijskog programa, sustav ocjenjivanja s postignutim ocjenama, prosjekom ocjena i ECTS bodovima, naziv i ocjenu diplomskog/završnog rada, stečenu razinu i eventualnu razinu uspjeha – *summa cum laude* i sl.);

Dopunska isprava o studiju u RH

DIOS sadrži:

- ❑ **5. podatke o mogućnostima zapošljavanja odnosno uključivanja u daljnje studijske programe** (pristup daljnjim razinama studija, mogućnosti zapošljavanja, pristup reguliranim profesijama);
- ❑ **6. dodatne informacije** (druge informacije koje su važne za procjenu svrhe, razine i korištenja kvalifikacije te dodatne aktivnosti u sklopu studija, uz naznaku izvora);
- ❑ **7. ovjeru dodatka diplome** (ime i prezime potpisnika, funkcija potpisnika, datum i mjesto izdavanja te pečat).
- ❑ **8. podatke o sustavu visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj** (struktura cjelokupnoga sustava visokog obrazovanja, podaci o razinama sustava visokog obrazovanja, izvori informacija o sustavu visokog obrazovanja).

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2010):

- nejednaka provedba na VU
- izdavanje nije automatsko
- studenti još koriste prijepis ocjena
- organizacijski problemi (informatički sustav)
- poslodavci i studenti nisu upoznati s DS

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2012.)
(uzorak od 64 VU)

- većina VU automatski izdaje DIOS na hrvatskom i engleskom jeziku.
- u kreiranju teksta koristi Pravilnik i Upute.
- većina već navodi ishode učenja ili su im pripreme u tijeku.

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2012.)

- Pretežno VU još ne prate sustavno korištenje DIOS-a.
- Međutim očit je pomak u odnosu na prvu anketu, nekoliko VU spominje alumni klubove.

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2012.)

IZAZOVI

- Problemi vezani uz informacijski sustav – potreba nadogradnje funkcionalnosti
- Administrativna opterećenost (uglavnom na početku izdavanja)

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2012.)

IZAZOVI

- Nedostatak povratnih informacija od poslodavaca - praćenje korištenje DIOS-a.
- cjelina 5.2 profesionalni status, koja bi trebala prikazati mogućnosti za zapošljavanje trenutno nije dovoljno iskorištena

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2012.)

IZAZOVI

- **Prevođenje akademskih i stručnih naziva odnosno naziva kvalifikacija:** U odredbama Lisabonske konvencije o priznavanju inozemnih visokoobrazovnih kvalifikacija na području Europe i Uputama za izradu dopunske isprave o studiju koje su izdali Europska komisija, Vijeće Europe i UNESCO-CEPES istaknuto je kako se u pravilu titule navode na izvornom jeziku bez prevođenja budući da prevođenje podrazumijeva vrednovanje kvalifikacije, to jest procjenu razine koju mogu provoditi samo ovlaštena tijela.
- Stoga je preporuka Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta da se u službenim dokumentima i javnim ispravama ne prevode na strane jezike akademski i stručni nazivi i njihove kratice (cjelina)

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

IZAZOVI:

- ❑ **Ishodi učenja** su znanja i vještine te pripadajuća samostalnost i odgovornost koje je osoba stekla učenjem i **dokazala** nakon postupka učenja.
- ❑ **Kompetencije** – neprovjereni i nedokazani ishodi učenja.

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2012.)

POZITIVNI PRIMJERI

- većina VU ističe korisnost dokumenta koji sadrži sve potrebne informacije („1 dokument sadrži sve potvrde“)
- korisnost prilikom nastavka studija za studente koji su prethodno završili neki drugi studij, osobito u inozemstvu pa čak i izvan Europe.
- Ishodi učenja dodatno revidirani.

Primjena dopunske isprave u Hrvatskoj

Rezultati ankete o provedbi (2012.)

POZITIVNI PRIMJERI

Vezano uz poslodavce:

Primjer Odjela za matematiku UNIOS: „Kao pozitivne primjere iz dosadašnje prakse izdavanja i korištenja DIOS-a izdvojili bi poslodavce koji su prepoznali stečene kompetencije naših diplomiranih studenata sveučilišnog diplomskog studija Matematike smjera Financijska i poslovna matematika i dopustili im ulazak na tržište rada (suradnik u kreditnim rizicima u Hypo Alpe-Adria banci, specijalist za razvoj modela kreditnih rizika u Zagrebačkoj banci, Asistent portfolio manager u Allianz ZB d.o.o. društvu za upravljanje obveznim mirovinskim fondom, Testing specialist u Erste banci, itd.)“

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA

HVALA NA PAŽNJI

<http://www.mzos.hr>

- telefon:** +385 (1) 4594 413;
- faks:** +385 (1) 4594 314
- e-pošta:** biljana.birac@mzos.hr
- Donje Svetice 38, 10000 Zagreb